

ORIENTEERUJA

Nr. 6(18)

18. oktoober 1996

Kohale jõuti küll, aga mitte Veskimõisa Noppeid Eesti meistrivõistlustelt

Alar Viitmaa, Sixten Sild ja Inno Ling hästi kujundatud autasustamis-
pjedestaalil. Foto: A. Kivistik

Rajameister (tavarada) Avo Veermäe võistluste alguses: Kaardipind on suur ja hõlmab 4-5 erinevat maastikutüüpi. See on eliidi jaoks ideaalne plats. Rajad planeeriti varem ja, kuna siis ei teadnud, et ilm nii kaua kuiv on, välditi soid. Need on praegu kõik läbitavad. Samuti välditi teadlikult okastraati, seda on mõnes kaardiosas õige palju. Meeste eliidile planeerisin paar pikka etappi. Meeste hulgas on kaht tüüpi jook-sjaid: ühed, kes lähevad alati kompassiga otsse, ja teised, kes kasutavad ringijooksu variante. Mõlemad võimalused on teadlikult sisse planeeritud. Planeerisin ühte kohta ka nõlvajooksu. Ei tea, palju seda käiku läheb? Raja lõpuosas on paar abipunkti TV jaoks.

Põhiklasside rajad on täiesti omaette, ainult 2 naiste punkti on kasutatud ka teistel radadel. Viimaseid punkte on ainult üks, et vältida rumalaid eksitusi. Rajad on pikad, et annaksid Eesti MV mõõdu välja nii tehniliselt kui jooksuliselt. Pakun välja Sixtenile 1:25 ja Küllile 1:10.

Võistluste peakorraldaja Raivo Rõõm: Tegelesin võistluste ettevalmistamisega 2 kuud, aga ikka ei jõudnud kõike, mida aju võtaks. Teen vist liiga palju üksi. Pärast NLi kadumist on inimestel palju muudki teha ja kadunud on professionaalne suhtumine võistluste korraldamisse. Aga amatööri tasemel tegemine... (lõõb käega). Tahtsin leida uut võistlusplatsi kujundusse, otsisin sponsoreid. (Meenutage reporterisilda finišijoonel kohal, sponsorireklaamiga autasustamispedestaali, uusi infoviitaid jms.) Tahtsime teha ka vaikset starti, aga see läheb peale ainult eliidile, teistele on idee arusaamatu. Teen ettepaneku pidada põhiklasside MV lahus teistest, või vähemalt eliitklasside start teha paar tundi enne teisi.

Ka ilm mõjutab korraldust. Ei osanud ette näha, et nii kuum on, ega planeerinud joogipunkte mitmele klassile, kus nad täna siiski oleksid pidanud olema. Stardiprotokoll peab näitama tegelikku aega, samuti kellad.

Segadus kohalesõiduga tekkis sellest, et keegi kunagi ammu pani võistluse koha kalenderplaani tingimete all Veskimõisa. Tegelikult pole sel Veskimõisaga mingit pistmist ja tähistus algas vanalt Võru maanteelt. Täpne teade selle kohta ilmus ka Orienteeruja-lehes, viimane aga jäi paljudele hiljaks. (Ja paljudel tekkis veel küsimus, miks peaks Otepäält või Valgast tulnu sõitma peaaegu et läbi Tartu Liivale, selleks et tähistuse ots üles leida?)

Sixten Sild, tavaraja võitja: Pean alati õigeaks, et Eesti MV rada on täispikk ja täis-raske. Aga vähe on neid, kellele see on jõukohane. See võib vähendada järgmise MV osavõtjate arvu põhiklassis, kartma lõõvad.

Külli Kaljus, tavaraja võitja: Ükskõik kui pikk see rada on, jooksed kuni finiš vastu tuleb.

Alar Viitmaa, tavaraja 2. koht: Eesti tasemel teine koht mind ei huvita. Teates me Sixteniga Eestis ei stardi, tahame osaleda Roots MV-l, see kõditab rohkem. Rootsis 10ne hulka tulek on kõrgem kui siin medal.

Kellena töötad? Talvel lõikan metsa, see on raske kehaline töö. Treenin ikka, aga vähem. Suvel töötan Rootsis. Treening on minu elus praegu tähtsal kohal, muu tegevus on allutatud sellele.

Elo Saue, tavaraja 2. koht: Põhiklassi kulda mul ei ole, puha teised kohad. Elan Tõraveres, töötan AS Arma raamatupidajana. Mul on 5-aastane poeg ja peaaegu 4-

aastane tütar. Töö sporti ei sega. Treeni teen praegu, võistlushooajal, 2 korda nädalas. Jooksen tavaliselt umbes 50 min, siin aga oli pikem rada ja väsisin lõpus. Ma pole eriti trenni-inimene. Püüan võimalikult vähese vaevaga läbi saada. Sel talvel oli üle hulga aja niisugune aeg, mida saab nimetada trenni tegemiseks. Mul pole järjekindlust. Rajal teen hooletusvigu.

Ruth Vaher, tavaraja 3. koht: Ma pole ammu tavarajal medalit saanud. Ühe vea rajal siiski tegin. Jalad olid pehmed, ei olnud mõnus joosta. Peaksin rõõmus olema, aga jõuetus nii suur, et head tunnet pole.

Tarvo Avaste, tavaraja 5. koht: Lõpuks ometi, üle mitme aasta on Eesti meistrivõistlustel täispikk rada. See võiks-ki traditsiooniks saada. Kui raske raja pärast ka mõned nõrgemad ära jäävad, pole katki midagi - medalid jagatakse ikka tugevamate vahel. Tänavu sai tulemuse kirja ainult 28, katkestas 19. Vahest tuleks kaaluda kvalifikatsioonijooksu korraldamist.

Ede Ümarik, tavaraja 5. koht, teates võitja-naiskonna teine vahetus: Teade pole selle väärtusega kui tavaraja medal. 1991. a vist oligi viimane kuld, siis algas Külli aeg. Mul oli siis järjest 2 põlveoperatsiooni. 3 aastat ei jooksnud. See on kokku 3x365 päeva ootust. Praegu käin jooksmas nii palju kui jalg lubab. Ja parajasti nii palju, et saada positiivseid emotsioone. Metsas on niigi ilus olla, ma ei taha mõelda sellele, et jookseks küll, aga ei jõua rohkem... Teen täpselt nii nagu hea on. Olen selle 3 aasta jooksul õppinud rohkem kui kogu varasema elu jooksul, olen mõtelnud elust ja spordist elus. Jäin pärast lõpetamist kohe Põllumajandusülikooli tööle. Õpetan metsamehi, teen neile selgeks, kuidas nad oma töös arvuutit kasutada saaksid. Tahan spordist veel ainult positiivseid emotsioone.

Kas saad? Ei veel. Vana on veel liiga hästi mees. Püüan õppida. Tahan elada nii, et olla õnnelik just siin ja praegu.

Vello Solna: Tulen tuleval aastal kindlasti jooksma. Leho sai tänavu nii hea koha. Hakkam harjutama ja... Praegu olen juba 4 nädalat 1 kord nädalas jooksmas käinud.

Leho Haldna, tavaraja 11. koht: Harjutan? Ei saa öelda, mitu korda nädalas, umbes 6 korda kuus.

Arne Kivistik, teates H55+ võitnud Kape võistkonna avaetapp: Nägin raja teises pooles ühes punktis Kalju Tilka (oli pressipunktis enne kui AK), tema ütleb: Vale punkt!, mina vastu: Vale jutt! See ajas mehe segadusse ja ta unustas, et tegu ei ole suunarajaga, vaid teate ja hajutusega. Rada? Ega seal midagi muud polnudki, kui minna ainult punktist punkti. (Jajah!)

MILVI KIVISTIK

EOL volikogus

Eesti tavaraja meistrivõistlustel laekus üks kaebus, see on lahendamiseks volikogule. Nimelt oli raja kontrollimise ajal rohi väga kõrge ja otsustati moodustada tugevamate grupp, mis loositi stardiprotokoll teise poolde. Tugevamate grupi tiheus võimaldas ka TV-meestel oma tööd paremini teha. Selle vastu tuli kaebus Are Leesikult, kes protestis oma stardikoha (11.) vastu - rikuti määrustiku p.10.6 - ja nõuab stardiraha tagasi. Starti AL ei läinud.

EOLi volikogu otsus nr. 28-1996: A. Leesikule stardiraha tagasi ei maksta. Mängureeglite muutmine oli viga.

* * *
Määriti EOLi volinikud 1997. aastaks.
Eesti MVde talvine tsükkel - Arvo Saal
Eesti MV öisel ja lühirajal - Arvo Saal
Eesti MV pikal rajal - Rain lahtmets
4EST - Toivo Saue
Suunto Games - Avo Veermäe.

* * *
EOLi volikogu otsus nr.29-1996
Kinnitada EOLi võistluste korraldamise tingimused 1998-99. aastaks.

EOLi võistluste korraldamine 1998-1999. a
Eesti Orienteerumislit ootab oma liikmetelt pakkumisi EOLi 1998-99. aasta võistluste läbiviimiseks. Tingimused on järgmised:

- * võistlused on isemajandavad, s.o. EOLi poolne rahaline abi puudub;
 - * EOL kindlustab Eesti MVde medalid ja diplomiblanketid;
 - * EOL võib oma volikogu otsusega kehtestada võistluste stardimaksule lisanduva maksu.
- Pakkumised on avatud järgmiste võistluste läbiviimiseks:
- * Eesti MV suundsuusatamises - lühirada (jaanur-vebruar 1998);
 - * Eesti MV suundsuusatamises - tavarada, teade (vebruar 1998);
 - * Eesti MV orienteerumijooksus - lühirada (vajaduse korral eeljooksuga, mai-juuni 1998);
 - * Eesti MV öine tavarada (aprill-juuni 1998);
 - * Eesti MV tavarada, teade (august-september 1998);
 - * Eesti MV pikk rada (september 1998);
 - * Suunto Games in Estonia - 2 päeva indiv võistl (oktoober 1998);
 - * 4EST - 4 päeva ind. mitmepäevajooks (juuli 1999).

EOLile tehtud pakkumine peab sisaldama järgmisi andmeid:

- võistluste nimetus
- korraldaja klubi(d)
- peakorraldaja
- kaardistaja(d)
- võistlusmaastiku kirjeldus, võistluskeskuse asukoht
- klubi poolt esitatavad lisatingimused ja ettepanekud
- kohustuslik mitte, kuid soovitatav on võistluse ligikaudne eelarve koos võimaliku stardimaksu suuruse pakkumisega

Kirjalikud ettepanekud võistluste (v.a. 4EST) läbiviimiseks peavad olema laekunud EOLi direktoraati hiljemalt 31. oktoobriks 1996. 4EST korraldustaluste laekumise tähtaeg on 01.01.1997. EOL esitab laekunud korraldussoovid EOLi volikogule 6.12.1996.

* * *
EOLi volikogu otsus nr. 30-1996
Kinnitada kalenderplaani registreerimisleht. (Leht on saadetud kõikidele klubidele.)

* * *
NB! Noored saavad Nõmme Spordikoolis orienteerumist õppida. Tel. 6578024 Külli Hallik

* * *
Vastavalt volikogu otsusele lõppes 1. oktoobril avalduste esitamise tähtaeg nendel, kes soovivad konkureerida EOLi direktori kohale järgmiseks valimisperioodiks. Vastavalt volikogu otsusele avati ümbrikud 5. oktoobril Suunto Gamesil. Soovijaid oli kaks: Mati Poom ja Kalle Luuk. Volikogu novembrikuu koosolekul hakatakse asja arutama.

Vol - veer 19-5

Cesti orienteerumise ajaloo

Lõpuks ometi IOFi

Kalju Vaikjärv, EOLi president 1984 - 1993.

10. juulil 1992. a. IOFi kongressil Šveitsis võeti Eesti Orienteerumislit vastu IOFi. Sina olid sel ajal EOLi president. Kui palju selleks eeltood teha tuli?

Mitte väga palju. Aeg sai iseenesest küpseks. Lolli tööd sai tehtud enne seda, NLi ajal Moskvas. Esiteks, et nemad IOFi astuksid. Teiseks, pisut hiljem, rahvusliku ärkamisaja alguses 1988, tahtsime astuda IOFi eraldi NList, kuigi olime siis veel NLi koosseisus. Sellest ei tahetud kuulda. Ka need mehed, kes muidu meisse väga hästi ja toetavalt suhtusid, nagu Ogorodnikov näiteks, olid sel teemal seljaga meie poole. Kui nüüd tagantjärele mõelda, siis ei oleks see juba põhimõtteliselt läbi läinud. Kui iseseisvuse aeg käte jõudis, polnud muud kui paberid sisse anda, need olid ju enne valmis tehtud. Mingeid probleeme ei olnud, IOFi teati meid, tolleaegne IOFi president Heinz Tchudin oli Eestiski käinud.

Vastuvõtu-emotsioonid?

Šveitsis selgus, et Eesti Spordiamet ei olnud liikmemaksu üle kandnud. Panime faksid käima, ülekanne laekus

ja asi sai edasi minna. Kongressil istusime - uued IOFi maad, nende hulgas Eesti, Läti, Leedu - alguses seina ääres. Siis toimus ametlik vastuvõtmine - aplausiga - ja võisime istuda meile ettenähtud kohtadele ning olimegi hääleõiguslikud IOFi liikmed. Põhimõtteline otsus tehti tegelikult juba 1991. a. sügisel telefonihääletamise teel. See oli vajalik, et Eesti talvekoondis saaks Prantsusmaal MMil osaleda. Šveitsi kongressil juhtus veel üks tähelepanuväärne asi: nimelt õnnestus meil oma liikmemaksu summat vähemaks kaubelda. Selle üle avaldati seal imestust.

Muidugi oli see tähtis ja suur samm, aga rohkem muutus vast Mati Poomi kui asjaajaja elu kui minu oma. Ma kardan hoopis, et mul kadus viimane, mille nimel võidelda. Olin juba liiga kaua president olnud. Ma pole ennast kunagi erilise orienteerumise-arendajana tundnud, pigem vahendajana rahvusvahelises elus ja Moskvas.

Edasised suhted IOFigaga?

Püüdsin rahvusvahelisel tasandil asju ajada. Lõin parajasti oma firmat ja selle nimel tehtavate sõitude ajal ajasin ka orienteerumise asju. Sain niiõelda firma rahadega sõita. Nüüd on juba mitmelgi see võimalus olemas.

Sel ajal oli ka kõhklusi rohkem, kui oleks praegu. Käisin koondisega kaasas mitmel suurel võistlusel (Prantsusmaa, Itaalia) ja leidsin, et meil ei ole midagi häbeneda. Küllap mul/meil oli ikka pisut NLi-aegset Potjomkini-mentaliteeti sees, mis pani välismaalase ees nahast välja pugema. Olid ka teised ajad ja korralduseks asju raskem saada.

Sinu aega kuulub ka EOFi muutumine EOLiks.

Jah. See ei olnud lihtsalt sõna *föderatsioon* tõlkimine *liiduks*. Olime Eesti Spordi Kesklüüdis esimesed, kes klubide liidu lõid. Meil olid klubid juba olemas, kui teised alles mõtisklesid nende loomisest. Oma ülesandeks pidasin ka (väga) erimeelsete inimeste koostööks liitmist ühise eesmärgi nimel.

Sina panid käima ka infolehe, see on Orienteeruja-lehe eelkäija.

Infot selle kohta, mis toimub EOF/EOLis oli vaja levitada. Selleks infoleht sai loodudki. Ajaleheks läks ta siis, kui mina juba olin kõrvale jäänud. Seda on vaja eelkõige meile endile. Aga see näitab ka seda, et oleme teistest aladest organisatsiooniliselt tugevamad.

Eesti Vabariigi esimene MM-medal

SIXTEN SILD, 1991. aasta augustisündmuste ajal olid parajasti Tšehhimaal MMil, muidugi NL koondisega. Millal said teada, et Eestis on vabariik välja kuulutatud? Kuidas see mõjus võistlusteks keskendumisele?

Juba paar päeva enne võistlust kuulsime, et N Liidus on midagi lahti, et tänavatel on tankid. Mis täpselt toimub, seda ei teadnud, mõistlikku infot ei olnud. Jutte liikus mitmesuguseid, abipakkujaid oli palju. Rootsised tegid

ettepaneku olla seni nende juures, kuni asi selgub.

Võistlemise juures see mind ei seganud, ei mõelnud sellele. Selleks ajaks oli selgus käes ka juba. Sel hetkel oli isiklik tulemus tähtis ja keskendusin ainult sellele. Aga eestlasid oli kohal palju ja ažiotaaz suur.

NL koondise esindajad muidugi tahtsid, et oleksin punases paraadülkonnas. Olin autasustamise alguses mitte koos koondisega, vaid eestlaste kambas. Nägin küll, et mind peeti silmas, aga otseseid repressioone ei rake-

ndatud ja kui läksin pjedestaalile medalit vastu võtma, oli mul seljas Urmas Kannumäe sini-must-valge dress. Eesti lipp toodi ka kätte.

Üldiselt valitses siiras heasoovlikkus ja südamelikkus, ka vene võistlejate poolt. Nemad tõid esimese šampanjagi. Ei mingit rusikaviibutamist.

Järgmisel päeval teates võistlesin ikka NL eest, mina ei lasknud ennast ka siis segada. Hoopis Aleksejevi närv ei pidanud vastu ja käeulatuses olnud pronks jäi saamata.

Küsitles MILVI KIVISTIK

Esimene partii koolikaarte on valmis

27. septembri pärastlõunal avasid Eesti Orienteerumislit ja kaardikirjastus AS EO MAP Võru Ühispaniga ruumides projekti 100 koolikaarti. Kohal oli koolijuhte, linnapäid, ajakirjanikke ja orienteerumisklubide esindajaid. Kutsutud valitsuseliikmeid siiski ei olnud.

Sõna *avamine* oli muidugi tinglik, sest projekt käivitus tegelikult juba aasta tagasi. Idee autoriks on Eesti Orienteerumislit asepresident Arvo Saal, teostajaks AS EO MAP ja kandjaks idee, et kõigil Eesti koolidel peab olema kaart, kus lastele kaarditarkust õpetada. Esimeseks projektijuhiks oli Epp Käpa, praegu veab asja Airt Kolk. Nüüd oli valminud kümme kaart, need taheti pidulikult koolidele üle anda ja seejuures avalikkuse, eelkõige koolide tähelepanu projektile tõmmata. Töö kaartidega jätkub ja varsti peaks järgmine kümme valmis saama. Vello Solna ütles, et tegelikult oli niisugune üritus kavas juba varem, aga suure lumega talv rikkus plaanid ära.

Eesti Orienteerumislitüüdi president Leho Haldna: Orienteerumislitüüdi on 38 klubi ja tegevus haarab kõiki maakondi. Tippspordi kõrval olemas alati suurt tähelepanu pööranud rahvaspordile. NLi ajal oli kaart kõige salastatum asi üldse. Sellega tekitati antud alal suur tühik, mille täitmisel saame kaasa aidata. Projekti toetab rahaliselt Eesti Kultuurkapitali spordi sihtkapital. See on märkiks, et Eesti riigil ei ole ükskõik, kas lapsed tunnevad kaarditarkust või ei. Kui inimene tunneb karti, siis ehk tuleb ta ka orienteerumisevõistlustele.

EO MAPi tegevusdirektor Vello Solna: Tahame teha kaardid kõikidele Eesti koolidele, kes selle vastu vähegi huvi tunnevad. Alustasime Lõuna-Eestist, siit on kogu meie tegevus alguse saanud. Esmajoonest teeme kaardid neile koolidele, kus õpetajate hulgas on mõni orienteeruja. Kaardid on vajalikud õppevahendina nii geograafia kui kehalise kasvatusetun-dides.

Leho Haldna arvas, et kui 100 kooli on saanud kaardi, siis leidub ka 100 orienteerujat, kes nende järgi õpetavad.

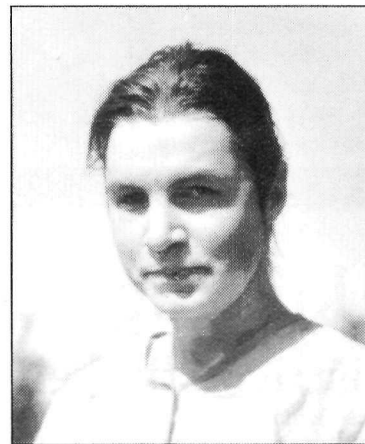
Vello Solna lisas, et tal on eriline heameel anda avaüritusel üle kaardid oma endise kooli, Räpina Keskkooli direktorile. Ka Solna poolt juhitud firma on registreeritud Räpinas.

Võru Gümnaasiumi direktorile andis kaardid üle Sixten Sild, öeldes, et Eesti õpilaste kaarditundmise ja orienteerumise oskuste tase jääb praegu alla Põhjamaadele ning selle tasatamiseks käesolev projekt ongi mõeldud.

Praeguseks on lisaks nimetatutele valminud veel 3 kaarti Tartu koolidele, 2 Valga ja 1 Tõrva, Võru, Otepää ja Pühajärve koolidele. Esile tuleb tõsta Räpina valda, kes on tellinud kaardid kõigile oma valla 5-le koolile. Maakondadest juhib praegu Valgamaa, aga tihedalt on kannul Võru ja Põlva. Mõned kohalviibinud juhtivtöötajad käisid välja idee teha oma endisele koolile kaart välja. Tellijale läheb see maksma ainult poolteist tuhat krooni, ülejäänud tuleb sihtkapitalilt.

Suvistest

Eesti tudengid Põhjamaade tudengitega mõõtu võtmas

Maret Vaher tegi Põhjamaade üliõpilaste meistrivõistlustel kolm head starti: lühirajal esimene, tavarajal kolmas, teates päeva 6. etapiaeg.

Foto: A. Kivistik

Viinakuu esimesel nädalava-hetusel peeti Helsingi lähedal 15ndad Põhjamaade tudengite meistrivõistlused. Et esiteks Eestigi nimetatud riikide hulka kuulub, teiseks antud korral need võistlused meie peaaegu koju kätte toodi ning kolmandaks üliõpilastest orienteerujaidki siin üksjagu on, saigi sõit üle lahe teoks.

Esmakordselt oli sel aastal võistluste kavas reede õhtupoolikul toimunud mitteametlik sprindidistants. Nähtavasti olid korraldajad siinjuures inspiratsiooni saanud kuulsast World Park Tour'ist. Tõde huvides tuleb samas märkida, et 80% ulatuses Otaniemi tänavatel toimunud jõuproov (pahatihti jooksjate ja autode vaheline) jättis päris sümpaatse mulje ja oli eelseisvatele võistluspäevadele parajaks virgutuseks. (Tulemused: D 1. Maret Vaher 17.22, 2. Heidi Liljeström 18.04, 3. Ellen Moen 18.10; H 1. Emil Wingstedt 14.32, 2. Mats Haldin 14.35, 3. Frode Rystad 14.56).

Võistlusklasse oli kõikidel päevadel neli: lisaks meeste ja naiste eliitradadele peeti arvestust ka nn *kunto*-klassides. Need pisut kergema tasemega rajad olid suunatud rohkem orienteerumise fännidele, keda ootamatult oli kõige rohkem Norrast. Need NTHI Angels'id olid ka võistluse kõige koloritsemad kujud ja kandsid surnupealuud kujutava aplikatsiooniga kaunistatud nahktagisid ja rohe-musta-kollasekirjuid suusamütse. Üks tulihingeline NTHI pooldaja läbis lühiraja kodust kaasavõetud 2-meetril pika eelpoolnimetatud klubivärvides (maskott?) jalgrattaga. Õhtul oli sama rattaga väga mugav näiteks mõõda spordisaali, kus ka meie tagasihoidlik delegatsioon õõbis, ringi sõita.

Järgmised kaks võistluspäeva peeti Luukka-Ketunkorpi 1995nda aasta kaardil, tüüpilisel Lõuna-Soome kaljumaastikul. Mets oli eelmistest rohkearvulistest orienteerumisevõistlustest tingituna kenasti lahti joostud - harva juhtus, et mingi vana jooksuloha planeeritud teevalikuga ei katunud. Rajad olid aga meistrivõistluste väärilised: naiste eliitrada oli 8,1 km, 16KP. Võitis kohaliku klubi esindaja Hanna Simola 1:09.39, 2. Anu Heikkilä 1:09.54, 3. Maret

Vaher 1:13.53. Kindlalt jooksnud Triin sai 16nda (1:28.02) ning pisut vigade ja väsimusega jooksnud Mirja 24nda (1:32.03) koha. Kirtile mõjusid laastavalt raja algusosas tehtud vead, mis olid mõneti mõjutatud (ja seega vabandatavad) märgadel kaljudel libisemist mittearhoidvatest jooksujalanõudest ja nii jäi oodatud tulemus saamata.

Meeste eliitrada oli 12,6 km. Võitis Matti Karvonen 1:22.32, 2. Øyvind Stokseth 1:23.35, 3. Juha Miettinen 1:25.00. Meie meestest oli parim Arno Ruusalepp - 31. koht ajaga 1:46.28. 32. Olle Kärner 1:46.46, 42. Taavi Tatsi 1:56.32, 47. Dag Ainsoo 2:00.11, 56. Ander Ojandu 2:12.22.

Laupäeva (või ka terve võistluse) kulminatsiooniks oli 150 soome marka maksnud bankett. Kuigi tippüritusel viibinud Eesti võistkonna tugevam pool oli järgmisel päeval muljete jagamisel kahjuks üprisiski napisõnaline, saime meie, nõrgem pool, Põhja-Euroopa banketirõivastuse trendidest õigupoolest aimu juba peolesättivaid naabreid imetledes. Kui meesterõivastuses näib praegu põhiorhk olevat materjali ja värvigamma võimalikult suures valikus (kuld-kollastest kingadest sõjaväehalli villase mantlini), siis naiste-neidude riietuses domineerib ülinapp must (üksiku hällbena rohekaskirju) liibuv kleit või seelik. Samaaegelt on suund võrksukkadele ja sealjuures võrguaukude mõõtmete suurenemisele. Galaõhtu jätkus majutuskohas hommikul kella kuueni...

Teatevõistlus toimus samal maastikul kui normaalrada. Korraldajad olid ettenägelikult varajast starti (kell 11.00) arvestades kaardi lugemise hõlbustamiseks võtnud kasutusele 1:10000 mõõtkava, ent sellest hoolimata pakkunud välja meeldivald tehnilised ning parajalt pikad rajad: naistel 5 km ja meestel 7,6 km. Võistlejad omalt poolt vastasid individuaalsete võimete kohaselt - mõni mees jooksis ülilõunas, mõni loobus alles K-punktis tõukeratta abist, mõni märgistas punkte iseäralikul moel. Selle peale tundusid kummikud ja nahktagi üsna tavalise jooksuvormina. Lõpuks jõudsid kõik rõõmsalt finišisse. Naiste võistluse võitis juba esimesest vahetusest 7 minutiga juhtima läinud OL-TU võistkond (Y.Gunell, Y.Backman, I.Mattson), kes aga ei kuulunud tudengispordiliitu ning esinesid väljaspool arvestust. Teiseks ja üliõpilaste mestriks tuli Helsinki Ülikool. Meie võistkond (Triin 1:01.40, Mirja 1:00.17, Maret 45.59) sai 9nda (ametlikus arvepidamises 8nda) koha. Meestest võitis samuti Helsinki Ülikool 2:20.55. Tartu Ülikooli võistkond (Ander 52.23, Taavi 59.49, Arno 1:04.41) sai 15nda koha.

Esmaspäeva hommikul kell pool kolm saabus täistuubitud liinibuss, mida külastas ka õösel kell kaks piletikontroll (!), otse Tallinna D-sadamast Tartusse ja rõõmsad tudengid jõudsid tagasi ülikoolilinna.

MARET VAHER

võistlusreisidest

Juunioride paremik Rumeenia mägedes

Käesoleva aasta juunioride MM oli Rumeenia mägisel keskosas, võistluskeskuseks väikelinn Baile Govora. Eestit esindasid Mirja Randoja (OK Kobras), Priit Pirksaar ja Kalev Metsis (SK Esto). Kavas oli lühirada, tavarada ja teade.

Võistlustele sõideti isikliku transpordiga läbi Läti, Leedu, Poola, Slovakkia ja Ungari, kokku üle 2000 km. Selleks kulus kolm päeva.

Rumeenia võttis meid vastu suure sooja, auklike teede ja kauni mägisel maastikuga. Võistluspaigas näitas kraadiklaasi ligi 35 soojakraadi. Eestimaa külmast suvest saabunud oli see liig mis liig. Keskpäeval puudus igasugune soov väljas viibida, rääkimata jooksmisest.

Võistlustele oli saanud 278 noormeest-neidu 33 maalt. Kohal olid kõik maailmajaod peale Lõuna-Ameerika, enamik maid oli esindatud täisvõistkonnaga (6+6). Meie võistkonna koosseis, mis selgus mitmete loobumiste tõttu alles viimasel hetkel, oli võistlustel üks väiksemad.

Võistlusmaastik oli meile küllaltki harjumatu - suured mäed ja nõlvad, sügavad uhteorud, samas ka mikroreljeef, kõik see hea läbitavusega põõgimetsas. Väga oluline oli õige teevaliku tegemine. Rajad olid füüsiliselt rasked, ent

nõudsid samal ajal ka korrektset tehnilist sooritust.

Lühiraja päev oli pilvine, võistluste lõpul hakkas isegi vihma tibama. Seetõttu vähemalt kuumus ei seganud. Noormeeste 4,7 km ja 12 KPga rajale startis 165 võistlejat. Kuna lühirajal eeljooksu ei olnud, starditi 1 min intervalliga. See tekitas palju ronge ning ka ebasportlikkust tulemustes. Kuna tegemist oli avastardiga taolisel maastikul, seadsime endile ülesandeks keskenduda rahulikule ja korrektsele algusele, et saavutada kindlus, ja siis vastavalt võimetele lasta tempol tõusta. Meie noormeestel kahjuks plaani elluviimine ei õnnestunud. Mõlemad kaotasid rajal korra kontrolli oma tegevuse üle ja tulemuseks oli selge 3-5 min viga, mis paiskas nad protokollide teise poolde: Priit oli 87mes ajaga 38.46, Kalev 113nes, aeg 41.16. Võitjaks tuli mullune juunioride maailmameister Gabor Domonyik Ungarist ajaga 29.05.

Neidude võistluse võitis 113 üritaja hulgas rumeenlanna Eniko Fey, kes läbis 3,8 km raja ajaga 26.32. Mirja jooksis esimesed KPd ettevaatlikult. Ise arvas ta, et alustas liigagi vaikselt. Ent see andis orienteerumiskindluse ja edasi õnnestus jooks korralikult. Tulemuseks oli 37. koht ajaga 33.04.

Tavarada oli kohe järgmisel päeval. Nüüd oli rajaplaneering eriti raske. Lisaks kuum ilm ning öisest vihmast tingitud suur õhuniiskus. Nii tüdrukute kui poiste rajad ületasid rajameistrite poolt plaanitu rohkem kui 10 minutiga. Neidude 7,2 km ja 18 KPga rajal võitis jällegi Eniko Fey, aeg 1:06.24. Ka Mirja suutis raja läbida ilma suuremate vigadeta, ent jooksuõiges tules konkurentide paremust tunnistada. Tulemuseks tubli 33. koht, aeg 1:25.14.

Noormeeste esitus oli seekord kindlam, ent ikkagi ei suudetud rajal vältida üht selget viga. Priit lõpetas 11,4 km ja 23 KPga raja, kus tõuse 440 m, ajaga 1:44.05 ja oli 54. Kalevi jooks tagas talle 90. koha, aeg 1:59.42. Võitis kohalik noormees Maricel Olaru ajaga 1:22.43.

Ka selliste suurvõistluste korralduses võib apse tulla. Nimelt ei suutnud korraldajad stardis kella ja stardiipiisku sünkroonseks saada. Lõpuks võttis üks kohtunik vile ja andis iga minuti järgi stardikäskluseks vilesignaali. Huvitavalt oli korraldatud ka olme esimese päeva stardis: viit pealdisega WC näitas lihtsalt metsa ja kogu lugu, metsas võis igaüks ise endale paiga valida.

Teade. Pärast puhkepäeva oli teateorienteerumine. Star-

tisime segavõistkonnaga poiste rajale, määrustik lubab seda. Eesmärgiks oli muidugi kogemuste hankimine ja ka soov vähemalt mitte viimaseks jääda. Meeskondi startis 56, naiskondi 37. Avavahetuses üritas Priit püsida liidrite tempos, ent kaotas kontakti kaardiga ja hävis lõpuks kõvasti. Kalev ja Mirja tegid rahulikult oma võimetele vastava soorituse ja lõpuks jäi meie segatiimile 43. koht, maade arvestuses olime 25ndad. Ainsa tüdrukuna poiste teateetapi läbinud Mirja võib kiidelda sellega, et oli etapil kiirem kui poiste tavaraja maailmameister!

Hinnang teatevõistlustele: võib täheldada väga ühtlast ja tihedat konkurentsi. Tippvõistkondadel praktiliselt nõrka lüli ei ole. Näiteks tüdrukute esimesed kaheksa teatevõistkonda lõpetasid praktiliselt katkematu reana.

Muljed Rumeeniast. See looduslikult kaunis maa oleks justkui hulk aastaid ajas seisnud ja nüüd uuesti virgunud. Kõikjal oli näha lagunemist ja korrastamatust, meenutades veidi meile varasemast tuttavat pilti NList. Pealinnas õitses meilegi mõne aasta tagusest tuttav putkamajandus. Samas oli näha pingutusi mahajäämuse ületamiseks. Kõikjal käis suur teederemont, palju tehti ehi-

Eesti võistkond 1996. a juunioride MM-võistlustel
Foto: Paul Poopuu

tustöid, arenemas on turism ja kaubandus.

Kokkuvõtteks: osalemine sellistel tippvõistlustel on sportlase jaoks kahtlemata kokkuvõtte tehtud tööst. Kuigi tulemused ei ole need, mida loodeti, on saadud kogemus hindamatu väärtusega. Olla tippvõistluste põlve-värisema-panevas õhkkonnas koos omaelaliste paremikuga, vajadus niisugustes tingimustes keskenduda ja end kokku võtta - see on ilmselt vajalik etapp tippkonkurentsi pürgimisel ja tuleb endal läbi kogeda. Positiivne emotsioon nendelt võistlustelt annab indu ja tahtmist jätkata tõsisest sportimisest. Arvan, et peame kindlasti jätkama oma

osalemist juunioride MMidel. Ent meie ettevalmistus selleks peab algama märksa varem. Vähemalt aasta ette peab olema teada, missugused on tingimused võistlustele pääsuks ja palju see reis maksma läheb. Huvi tuleks tunda noorte endi plaanide ja nende treeningu vastu ning vajadusel abistada. Võimatu pole ka paari lühiajalise laagri korraldamine.

Järgmine juunioride MM on 8.-13. juuli 1997 Belgias Leopoldsburgis. Ettevalmistus seal võistlemiseks peab algama juba praegu. Jõudu selleks!

PAUL POOPUU

Edukas esinemine Balti meistrivõistlustel

Tänavuastased Balti meistrivõistlused peeti Leedus Moletai lähedases rahvusparkis. Eestist asus teele bussitais orienteerujaid. Koondislasi saatsid veteranid, kes valmisid andma oma parimat lahtistel veteranide võistlustel. Koondis pandi kokku eelkõige Eesti meistrivõistluste tulemuste põhjal. Kahjuks puudusid meie esindused Sixten Sild ja Külli Kaljus, kelle osavõtt kindlasti võistluste üldist taset oleks tõstnud. Eesti orienteerujate seas oli siiski märgata haruldast ühtekuuluvustunnet. Võistlusmoraal oli kõrge ja seda ei suutnud halvata ka pikk reis. Niisiis pärast ligi kümme tundi kestnud bussireisi jõudisime kohalikku spordibaasi, mis oli ka ühtlasi võistluskeskuseks. Kuna olime veidi reisigraafikust maas, olime meeldivalt üllatunud, et meid ka hilisel õhtutunnil sööklaustest sisse lasti. Veelgi suurem oli aga meie üllatus nähes toiduportsjoneid, mis olid sportlaste jaoks kesised. Esimene reaktsioon oli muidugi, et tegu on kerge naljaga, aga sellest hoolimata kogu võistluse jooksul olukord ei paranenud.

Pärast kergest einet asusime tubadesse, et järgmisel päeval toimuvaks võistluseks reisiväsimus välja puhata. Karmidest sügistuultest jahutatud toad (+10°C) pakkusid siiski suhteliselt õdusat peavarju ja hommikuks olid kõik võistluseks valmis.

Rajameister ei olnud metsa läbitavust, radade tehnilist raskust ja sportlaste võimeid ilmselt õigesti hinnanud ja tulemuseks oli ennustatud võiduaegade ligi kümneprotsendiline ümberjooksmine. Vähemalt noormeeste rajast tuli ligi pool võistlusmaal oma jooksuõimu Leedu metsateedel näidata. Eestlastele tuli see üllatusena, kuna oodati Balti MV tasemele vastavat tehnilist rada. Tulemustes see õnneks siiski eriti ei kajastunud ja esimesel päeval sai Eesti kokku ühe esimese, kaks teist ja ühe kolmanda koha. Naiste põhiklassis rõõmustasid meid õed Vaherid, kes nahutasid naabreid põhjalikult. Jäi mulje, et ka Põlva maakond üksinda võiks Balti MV esikoha võtta. Meeste klassis olid eestlastest parimad Armo Hiie ja suure tulevikuga noorienteeruja Olle Kärner. Noormeeste jooksurajal olid teistest üle korral-

dajamaa sportlased, keda siiski varmselt seirasid kolmandana Timo Suppi ja neljandana Ott Rakkaselg. Neiude rajal hoidis ainsana Eesti au ülal Anu Annus, saavutades hinnatava teise koha. Lisaks medalivõitjatele võis enamuste eestlaste nimesid leida esikümne kohtadelt.

Kui veelkord tagasi pööruda võistluse korraldusliku külje juurde, saab korraldajatele etteheiteid teha pesemise poolelt. Pakuti küll leilisauna, aga külma dušši. Ka Baltise järve sellesuvised kõrgemad temperatuurid olid jäänud augustikuuks ja üksikuid okümbelajaid võtsid järveveod vastu karastava jahedusega.

Pühapäeval toimusid teatevõistlused. Eestlaste vaim oli kõrgel, kuna eelmise päeva ühtlased tulemused lubasid oodata häid saavutusi. V.a. meeste klassis asus meilt igas grupis rajale 2 võistkonda. Algas oli paljutõotav. Esimesena jõudsid vaatepunkti nii Eesti naised kui ka noormehed. Etterutates võib öelda, et kumbki neist võistkondadest ei andnud liidriohje enam korrakski käest. Noormeeste klassis tuli Eestile esimese vahetuse kaksikvõit vastavalt Andreas Kraasi ja

Marek Nõmme esituses. Kaks viimast vahetust kulgesid ootuspäraselt ja finišis võis eestlasi õnnitleda kahe esi- ja ühe kolmanda koha puhul. Naiste klassis õpetasid õed Vaherid konkurente jälle kaotusepisaraid neelama. Neile pakkus võrdväärse esituse ka Ede Ümarik - tulemuseks soliidse eduga esimene koht. Tütarlapsed saavutasid kolmanda koha. Meeste võistlus lõppes Läti orienteerujate võiduga, Eesti pidi leppima neljanda kohaga. Kaotusekibedust leevendas aga super-põnev lõpuheitlus Olle Kärneri ja Leedu teise võistkonna ankrumehe, Nerijus Sulcyse vahel. Vanem ja kogenum, maailma taliorienteerujate paremikku kuuluv leedukas pidi tunnistama meie noorienteeruja paremust.

Autasustamisel olid eestlased väge täis ja avaldasid oma kaasvõistlejatele au kõige arhailisemal viisil - neid poodiumile kandes ja madalalt kummardades.

Kokkuvõtteks võib öelda, et võistlusreis läks igati korda ja loodame järgmisel aastal Läti- maal veel paremini esineda.

GIRTS KADAKAS

Metsamehed seekord ilma esikohata

Metsandustöötajate MM peeti tänavu Lõuna-Rootsis Trollebo õppekeskuses. Võistlusest osavõtu tingimused olid liberaalsed: osa võisid võtta kõik, kes töö või õppimisega on seotud metsa või metsandusega, samuti nende pere liikmed. Kes aga leiab, et sobib sellise reeglendiga võistlustele, siis - tere tulemast. Järgmised võistlused on 6.-9. augustil 1997 Soomes.

Eesti võistlejad seekord ühtegi esikohta ei väärinud. Napilt (27 sek) jäi sellest puudu Maire Raidil klassis D55. Valdav osa esikohti läks Skandinaaviasse, kuid neid jagus ka Ungarile, Lätile, Saksamaale ja Poolale. Teatevõistlustel jäi meie pareimateks 4. koht H21 ja 7. koht H35 klassis.

Võrreldes eelmisel aastal Lahemaal toimunud võistlusega oli võistlejaid

tublisti rohkem, kokku üle 500 võistleja 10st riigist, teatevõistkondi oli üle 130. Mullust head korraldust (Riigi metsaamet ja Rakvere OK) tänavu siiski ei ületatud. Kahe võistluspäeva vahel olnud vaba päev kulus tutvumuseks Rootsi metsandusega.

Eestlaste kohad olid järgmised:

H21 4. I. Ling, 5. A. Viitmaa, 21. P. Pääslane, 23. V. Vinkel, 28. I. Reitalu; D21 3. M. Pääslane; H35 18. M. Kaljur, 34. E. Pärt; H40 46. T. Sikkal; H45 9. K. Paasma, 20. R. Männi; H16 5. Ahto Sklane, 8. Anti Sklane; H12 6. M. Linnamägi; D16 K. Metsmaa; D35 3. L. Mõniste, 4. H. Koolmeister, 6. T. Metsmaa.

KOIT PAASMA

Kolmanda päeva finiš Seebensteini lossi rüütliturniiride platsil

Foto: Agu Lipping

Austria mitmepäevajooksul käis eestlasi 2 bussit, üks Tallinnast, teine Raplast.

Vastupidi ootustele ei kutsunud võistluste deviis - 1000 aastat Austriat - austerlastes endis esile mingeid patriotismipuhanguid. Küllap sellest, et praeguse väikese riigi asemel oli sajandeid Atlandi ookeanist Karpaatideni laiunud Habsburgide maailmariik ning Viin olnud maailma tähtsamaid pealinna.

Austria orienteerumise ja orienteerujatest on meil Eestis vähe kuulda olnud. Seda meeldivam oli kohapeal näha vilgast orienteerumistegevust ning osaleda korrektsete kaartidega

ja hästi korraldatud mitmepäevajooksul.

Orienteerumine Austrias kuulub ühe seksioonina sõjaväeliste spordialade liitu. Sellega oli seletav ka sõjaväelaste suur osakaal võistluste läbiviimisel. Mitmepäevajooksu avamine oli Theresia nimelise Sõjaväeakadeemia pargis, avas punaste lampsidega kindral, mängis sõjaväe-orkester ning kõigile kohalviibijaile pakuti sealsamas Maria Theresia majesteetliku kuju jalge ees sõjaväe magustoitu. Korralduses kasutati sõjaväe tehnikat, palju oli näha akadeemia kursante.

Võistluskeskus Wiener Neustadt on poolsada kilo-

meetrit Viinist lõunapool, kus algavad Ida-Alpid ning lõpeb Doonau-äärne tasandik. Orienteerujatele pakuti 5 päevaks lai valik erinevaid maastikke. Kui esimesel päeval joosti linna lähedal keisrinna Maria Theresia käsul istutatud reljeefita männimetsas, siis teiseks päevaks sõideti 40 km kaugusele Ida-Alpi kõrgeima tipu Hochwechseli (1783 m) lähedale järskudele nõlvadele. Kolmas päev oli ajaloo-päev. Finiš paiknes mägedes ühe lossi kõrval rüütliturniiride väljakul. Starti tuli tõusta veel mitusada meetrit ning see asus nn Türkenstutzi lähedal. See on ligi 100 m kõrgune püstloodis kaljusein, kust pärimuse järgi

meelit Viinist lõunapool, kus algavad Ida-Alpid ning lõpeb Doonau-äärne tasandik. Orienteerujatele pakuti 5 päevaks lai valik erinevaid maastikke. Kui esimesel päeval joosti linna lähedal keisrinna Maria Theresia käsul istutatud reljeefita männimetsas, siis teiseks päevaks sõideti 40 km kaugusele Ida-Alpi kõrgeima tipu Hochwechseli (1783 m) lähedale järskudele nõlvadele. Kolmas päev oli ajaloo-päev. Finiš paiknes mägedes ühe lossi kõrval rüütliturniiride väljakul. Starti tuli tõusta veel mitusada meetrit ning see asus nn Türkenstutzi lähedal. See on ligi 100 m kõrgune püstloodis kaljusein, kust pärimuse järgi

Suvistest võistlusreisidest

Orienteerumismatk Maria Theresia jälgedes

16ndal sajandil vallutajaid türk-lasi alla oli kukutatud ja kust avanes lummas vaade üle linnade ning külade. Neljas päev nõudis 60-70 m kõrguse järsu nõlva forsseerimist. Viimane, viitstardi päev üllatas oma 1,5 km-se maanteejooksuga finišisse linna spordiväljakul.

Osavõtjaid oli kokku ligi 1300, 24 maalt. Kaugemalt tulijad olid Austraaliast ja Ameerika mandrilt. Finišipaikades lehvitsid orienteerumisklubide lipud, samas olid üles pandud ka klubide telgid. Korraldajad pakkusid müüa orienteerumisvarustust ja söögipoolist, aga ka üksikute võistluspäevade protokolle ja kaarte ning sadade kaupa eelmistel päevadel võistluspaigas tehtud värvipilte. Seal jagasime ka meie Eesti orienteerumise 70nda aastapäeva voldikuid ja kaarte.

Mitmepäevajooksu sportlikul poolel domineerisid paljudes võistlusklassides

ungarlased ja tšehhid, võitjate sekka mahtus ka Põhjamaade ja Austria enda orienteerujaid. Kõige osavõturohkemas klassis - M50 (84 inimest) võitis USA esindaja Peter Gagarin. M55, kus meie delegatsioonil oli kõige rohkem esindajaid, võitis venelane Pavel Russanov. Meie omadest esines kõige paremini Kiira Tarassova, kes neljal päeval jõudis kolme parema hulka. Ülejäänutele jäi osavõturohm, paljud said esmakogemuse nõlvajooksust ja orienteerumisest mägedes.

Reis ise kulges suures osas mööda Heinz Riederi "Maria Theresias" kirjeldatud paiku: Sileesia, Böömi- ja Määrimaa, Ungari, Austria, Baier. Mitmepäevajooksu kõrval oli huvilistel aega ja võimalust tutvuda paljude vaatamisväärsustega. Põhjamaalast lummasid mäetippudel turritavad lossid, lumised mäed, mägiveehoidla kõrge tamm 1902 m kõr-

gusel Maltatali looduskaitsealal, käänelised mägitööd, püstloodis kaljud ja jugadena allapaikuv vikerkaarvärvides silledav vesi. Meelde jäi katkenud pasunahüüd kirikutornist Krakovis, oõmuusika Viini raekojaplatsil, kellamäng Salzburgi ja Praha raekojatornis, Müncheneri uus raekojahoone. Omaette elamuse pakkus Praha: vahtkonnavahtetus Hradcavys, muusikute ja kunstnike vilgas elu Karli sillal ning tõmmu mahe õlu *U Fleku's*, 1499. aastal asutatud õllepruulikojas. Tõeliseks tippunktiks kujunes pärlikkusteooria looja G. J. Mendeli tööpaiga külastamine augustiilaste kloostris Brnos (saksa keeles Brunn) ning järjekordne tõdemus, et ainult põhjalike teadmiste ja visa tööga jõutakse elus märkimisväärsete tulemusteni.

VELLO VIIRALU

O-Ringenil

Soodsa juhusena olid tänavu 22.-26. 07. Maarjamaa ühe perifeeria rahvasportalsed taas Rootsis. Osalesin nimelt koos Maire ja Tauno Kurega Jõgeva sõpruslinna Karlstadi külaliskülasena O-Ringenil.

Esimene O-Ringen toimus 1965. aastal 156 osavõtjaga. Kõige rohkem - 23 tuhat inimest - oli 1985. aastal Falunis. 1992, kui toimus baltlaste suursõit O-Ringenile, oli seal 17,8 tuhat võistlejat. Tänavuse ORI infolehed ja press meenutasid võrdlesid möödunud ja tänapäeva õige usinalt. 1992. aastal valitses baltlaste hulgas äkkvabanemise vasikavaimustus. Nüüd sai olusid kainelt hinnatud.

Elasime koos 16 Jaapani tudengi ja mõne vanema põlvkonna meesõppejõuga. Magasime põrandal paksudel poroloonmattidel, magamiskotid olid omad. Naabertoas oli koos slovakkide ja poolakatega 3-liikmeline Tarmakute pere. Meie käsutuses olid avarad pesemis- ja duširuimid sooja veega.

Ilm oli pärast pikka jahedaperioodi just läinud kuumaks ja kuivaks. Päeval oli valdavalt 25 kraadi või rohkem sooja. Meile tundus see äkiline leitsak harjumatu. Kaljudepealsel õhukesel kamaral kas-

vav rohi kippus kõrbema. Värskendust pakkus aegajalt Vänerni järvelt puhuv lõunatuul. Üldiselt olid Krimmi lõunaranniku ilmad.

Võistlusmaastik oli skandinaavialik - pikkadel kuni keskmise kaldega nõlvadel ja lamedate lagedega reljeefi suurvormidel paiknes ohtralt kõikvõimaliku suurusega kive, rahne ja astanguid. Veidi üle poole maastikust oli parkmets. Kaljude ja kivide vahel oli tohutul hulgal (valdavalt pisi)soid. Teede- ja radadevõrk oli hõre. Kaardid olid korrektsed ja täpsed, mõõtkava 1:10000, eliidil 1:15000. Ebameeldiva üllatusena oli metsa erinev läbitavus meie jaoks puudulikult näidatud. Kõlvikupiire ei saanud eriti usaldada. Ilmselt keskendub Põhjamaade orienteeruja valdavalt pruuni ja sinisega kujutatatu kasutamisele.

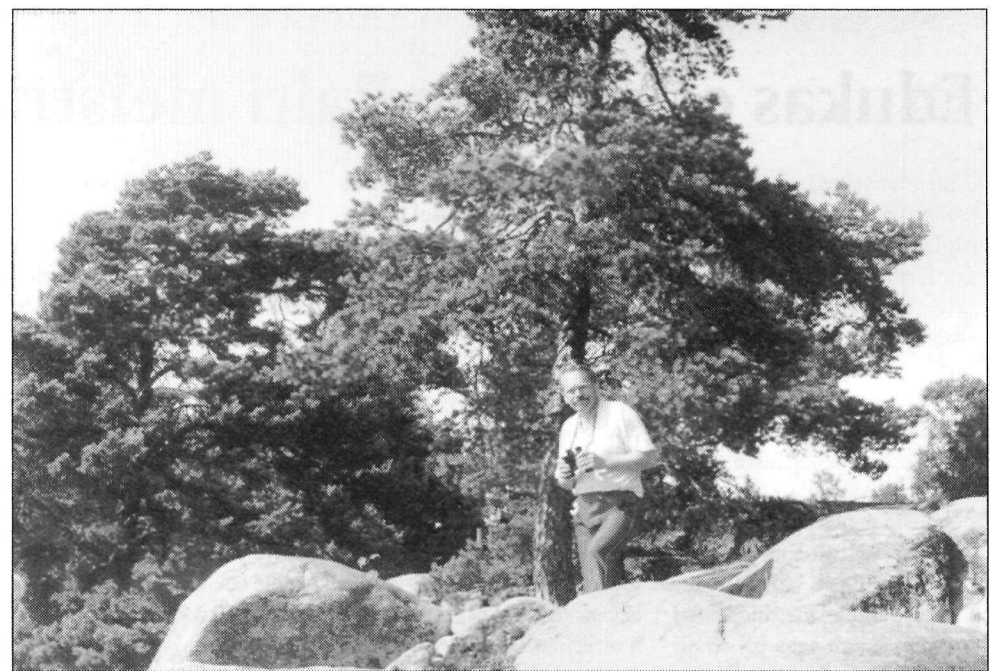
Rajad, välja arvatud esimene ja viimane päev, olid meiesuguste jaoks tehniliselt rasked. Klassidele HD18-45 pakuti ka pikka rada. Sümbol M (*motion*) viitas C-klassi rajale. Maire valiski rahvaklassi. Pidevate ning staažikate tegijatena valisime meie Taunoga keskmised rajad. Aga eksisime. Rajad ei olnud rahvaradadest oluliselt pikemad, küll aga raskemad.

Kaotasime kehvatematel päevadel võitjale rohkem kui kahekordselt. Me ei suutnud peaaegu üheski üksikasjalikus detailis derohkes kaardipildis püsida. Selgeid tõkkeit oli ääretult vähe. Alles 4ndal päeval suutsime maastiku keerukusest ja rajameistri kavalusest üle olla.

Korraldus. Tänavune O-Ringen paistis silma äärmiselt otstarbeka territoriaalse paigutusega. Keskus paiknes sõjaväelinnakus, veeranditunnini kaugusel kesklinnast. Linnäärsetel arvukatel haljasaladel leidsid koha haagiselamud ja telklinnakud kogupindalaga umbes 40 ha. Neist kaks linnakut külgnesid otse keskusega. Suurim laager oli 5 km kaugusel Vänerni järve ääres, Skutbergeti puhkealal. Seal oli ka treeningmaastik. Laagri, keskuse ja kesklinna vahet sõitsid 10 minuti tagant eribussid.

Üksikute päevade võistluskeskused paiknesid 27-45 km, viimasel päeval paarikümne minuti jooksul jalgsikäigu kaugusel. Stradid olid hajutatud 2-4 km kaugusele finišist. Viimane KP oli kõikidel radadel ühine.

Info oli kehvem kui 1992. aastal, liialt rootsikeelne ja -meelne. 1992. a oli info ja reportaaži soomekeelne duubel, ka ingliskeelne oli pikk ja põhjalik. Nüüd soomekeelne

O-Ringeni treeningmaastikuga tutvumas

Foto: Tauno Kure

teadustus praktiliselt puudus, ingliskeelne oli napp ja kohmakas. Sildimajandus toimus siiski oma tuntud headuses - sümbolitena ning rootsi, saksa, inglise ja soome keeles. Eelinfo saadeti seekord 2 suure ja paksu ajalehena igale registreerunud klubile postiga koju.

Uudse vahelpana toimus õhtuti keskuse suures telgis **lastele tubaorienteerumine**. Võisteldi puittaarast ja restidest laotud ning väikeste kaskede ja mullaaziga maskeeritud mikro-"maastikul", kaardiks lihtne skeem. Kasutati elektronkom-

postreid. Võitja aeg oli minuti ringis.

Kultuuriprogrammist. Võistluste avatseremoonia linna keskväljakul oli kolmveeranditunnine stambivaba meeleolukas mosaiik folkmuusikute ja tantsutüdrukute esinemisest vaheldumisi võimuesindajate ja juhtkorraldajate mõnusa huumoriga pikitud sõnavõttudega. Vürtsi lisasid võistluste maskoti, talupojarõivis Jooksunisse mahlakad kommentaarid ja tervitused. Õhtuti autasustati linna keskväljakul iga päeva võitjaid. Viimase päeva finišis sai iga lõpetaja väikeste

pronksplaadi. Õnnestus kuulata 20 aasta taguste rahvaliku roki viljelejate tasuta vabaõhukontserti. Paari-kolmetuhande rahvahulk tundis end meeldival vabalt, oldi kained. Kolmandal päeval korraldas Fritid-Karlstad meile paaritunnise linnaekskursiooni ning rootsi lauaga õhtusöögi (olime nende külalised).

Tuleval suvel toimub O-Ringen Västerbotteni maakonnas Põhjalahe läänekaldal, Soome sadamalinn Vaasa vastas Umeå ümbruses. Lycka till!

TOOMAS PUSS

MK-etapid Skandinaavias

Tänavune MK-sarja teine etapp oli Rootsis ja Norras. Eestist osalesid seal Külli Kaljus, Sixten Sild, Tarvo Avaste, Alar Viitmaa, Olle Kärner ja Erik Aibast. Võistkonna esindajana oli kaasas Kalle Luuk, kes samuti võistlustulle sattus.

Rootsi-etapp toimus 30. augustil Göteborgi lähedal Mölndali kommunis. Kavas oli lühirada kvalifikatsioonivõistlustega hommikul ja finaaliidega pärastlõunal. Võistluspäevale eelnenud mallivõistlusel üllatas võistlejaid maastiku halb läbitavus, mille põhjustasid kadakad ning rohked kivid ja kaljunukid. Kaardid olid väga täpsed ning kajastasid praktiliselt kõike, mida objektiderohkel maastikul leida võis.

Uuendusena kasutati ajavõistlustüsteemi, mille võistleja ise stardis käi-vitab ja finišis peatab, kasutades elektroonilist kompostrikaarti. See tähendab, et tuli komposteerida ka finišijoonel. See tekitab mõningast segadust võistlejate seas.

Väga tehnilised rajad panid võistlejad proovile juba kvalifikatsioonivõistlusel. A-finaali said vaid Sixten ja Külli, kus nad ka oma taseme kohaselt esinesid. Ka Alari kolmas koht B-finaalis on arvestatav tulemus. Teistele lisaks võitis ta lühiraja valitsevat maailmameistrit Juri Omeltšenkot. Teised jäid esikümnest välja, kuid kvalifikatsioonivõistlustega võrreldes olid tulemused paremad.

Edasi siirdus MK-karusell Norrasse. Meie veetsime veel ühe päeva looduskaunis külas Sjövikis, kus me Rootsi võistluse ajal tänu Sixtenile elasime. Sixten ja Külli sõitsid kohe

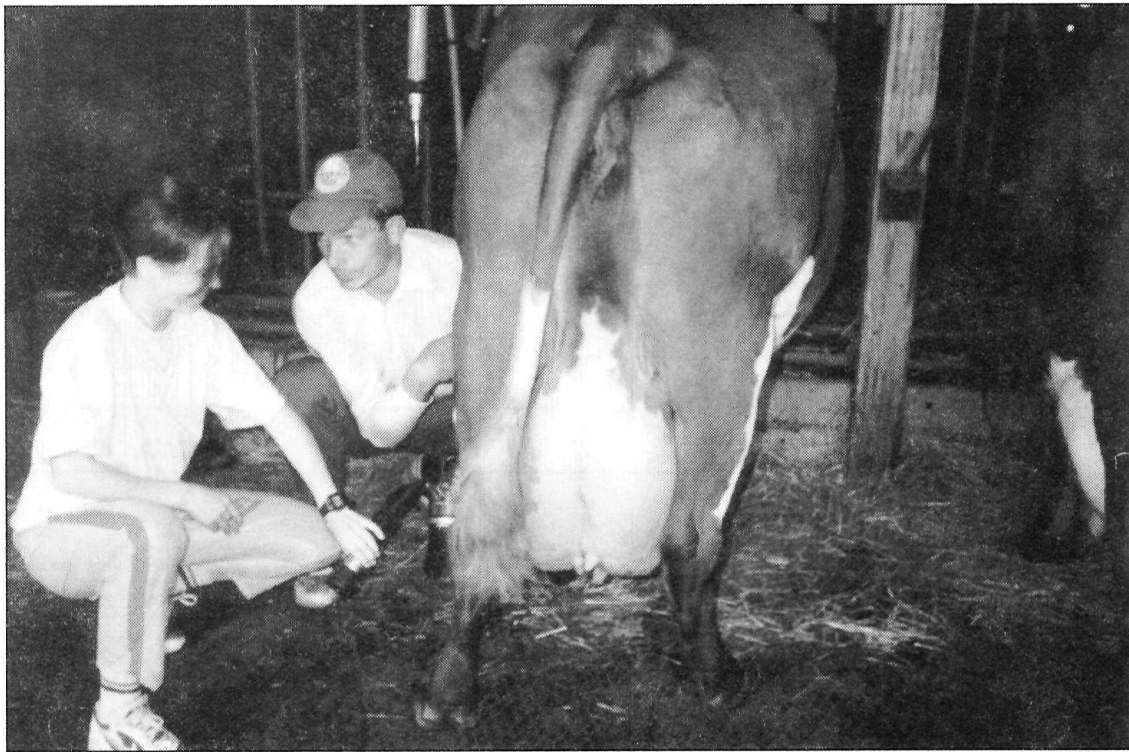
pärast võistlust Oslosse, kus MK-etappide vahel toimus pargivõistlus maailma eliidile. Külli saavutas seal 9nda koha ja Sixten oli 21. Teised jälgisid samal ajal tegemisi olümpial. Rootsi televisiooni vahendusel oli võimalik saada täielik ülevaade ratsutamise koolisõidust, naiste vettehüpetest ja käsipallist, aga Erki Noole tulemustest kuulsime alles paar päeva hiljem kodustelt.

Norras olid kavas tavarada ja teade. Võistluskeskus Sandvik jäi 15 km Oslost edelas. Maastik erines Rootsi omast tunduvalt. Kõrgustevahed olid suuremad, nähtavus halvem, rohkem sai kasutada teid ja radu. Võistluse üheks eripäraks kujunes maastikul peaaegu pidevalt kostev kellakõlin. Selle põhjustasid vabalt ringi liikuvad vasikad ja lambad, kes paiguti võistlejate tegevustki häirisid.

Tavarajal eelnes põhivõistlusele taas kvalifikatsioon, kus A-finaali koha saavutasid kõik peale Olle. Veel juunioride klassis võistlevale Ollele olid need võistlused suurepäraseks võimaluseks joosta rasketel maastikel tippasemel radadel ning kindlasti omandas ta sealt hindamatuid kogemusi.

Finaalid oli füüsiliselt väga rasked, paljudele sai komistuskiviks raja tehniline algus. Alar katkestas võistluse pärast kolme kilomeetrit suure vea tõttu. Ka Sixten tegi algul vigu, kuid tugeva jooksuga raja teisel poolel tõestas ta oma kuuluvust maailma esikümnesse. MK punktiarve avasid ka Erik ja Tarvo, kuigi vigaderohkuse ja väsimuse venitasid vahe võitjaga üle kahekümne minuti. Külli tundis end

Parima pildiallkirja autorile auhinnaks tasuta Orienteeruja-leht 1997ndaks aastaks!

Vastused saata 1. novembriks M. Kivistikule
aadressil Aardla 9a-7 EE2400 Tartu.

rasketel rajal hästi, kuid üks kümne-minutiline viga kukutas ta protokollis tugevasti tahapoole.

Ränga programmi lõpetas teatejooks. Meestest startis 43 võistkonda. Esimeses vahetuses eraldus 16-liikmeline grupp, sealhulgas ka Alar. Teises vahetuses jagunes grupp osadeks ning pärast Rootsi-Tsehhi ja Soome-Ukraina paare vahetas Sixten viiendana. Tema kannul vahetasid

Suurbritannia, Norra, Taani ja Leedu, kes viimases vahetuses Erikust möödusid. Eesti lõpetas üheksandana, kuus sekundit hiljem kui maailmameistrid šveitslased. Selle tulemusega jäid rahule nii võistlejad kui ka võistkonna esindaja Kalle, kes ise teises võistkonnas ankrumehena 25nda kohaga lõpetas.

Tagasiteel õnnestus võistkonnal külastada Silva kompassitehast Stock-

holmis. Üllatuseks saime teada, et peale orienteerumisvarustuse ja kompasside toodab Silva ka käigukasti osi Volvo veoautodele ning müüb jäähokivarustust.

Teguderohke võistlusreis lõppes tugeva hommikusöögiga Mare Balticumil ja kõik lahkusid rahulolevatena valmistuma uuteks jõuproovideks.

GEIR BOOST

ja Kesk-Euroopas

MK-sarja viimased osavõistlused toimusid Euroopa südames - Šveitsis ja Prantsusmaal, kõigest 10 päeva pärast Rootsis-Norras peetud MK-etappe.

Meie võistlejatele tähendas see seda, et 4 nädala jooksul tuli tulla 10 korda stardijoonele ja sõita läbi peaaegu 10000 km.

Kesk-Euroopas oleme nüüd tippvõistlustel käinud järjest kolmel viimasel aastal. Üldiselt on meil sealkandis läinud keskpäraselt. Nii võib öelda ka tänavuse Euroopa reisi kohta.

Teade. Esimene võistlus toimus Emmenthali juustu kodukandis. Võistlusmaastik oli 1500 m kõrgusel asuv mägikarjamaa, mistõttu enamus rajast kulges lagedal. Meeste 7,5 km rajal tuli tõusta 450 (!) m. Parim etappi-aeg oli 55 minutit, meie meestest keegi alla tunni ei pääsenud. Avavahetuses jooksis Rene Ottesson, kes jäi liidritest 6 minutit maha, kuid saabus koos 11-liikmelise peagrupidga. Teises vahetuses ei suutnud Sixten Sild lageda peal teiste eest ära joosta ja tegi raja lõpuosas paariminutilise vea. See tähendas aga seda, et Tarvo Avaste pääses metsa rongi viimase mehena. Tarvo (aga ka Rene) sääremarja ja kintsu jämedus aga ei lubanud ronida mägedes teistega võrdselt. Meie

meeste eest lihtsalt mindi jõuga ära. Lõpujoonel oli Eesti meeskond 16nes, mis MK-sarja kõigi teatevõistluste kokkuvõttes andis 9nda koha.

Lühirada. Pärast puhkepäeva jätkus võistlusprogramm lühirajaga. Eeljooks toimus uuel orienteerumisalal - kiirlaskumises. Kuna start oli 300 m kõrgemal kui finiš ja rajal üle 100 m tõusu, tuli 4,5 km rajal laskuda üle 400 m. Järskudel nõlvadel nõudis kiire laskumine uut tüüpi jooksutehnikat. Paljude (nais)võistlejate püksitagemikud olid uute tehnikavõtete omandamisel poriseks ja/või katki läinud.

Tarvo Avaste oli meie meestest kiireim laskuja, kuid paraku ainuke, kes õhtusesse põhifinaali ei pääsenud. Loosi tahtel oli Tarvo sattunud kiireimasse eeljooksu. Külli(12.), Rene(13.) ja Sixten(12.) pääsesid napilt, kuid kindlalt oma eeljooksus 16 parema sekka.

Õhtune finaaljooks ei toonud suurt rõõmustavat. Külli oli 21., Sixten 23. ja Rene 42. Meie võistlejatele valmis raskusi õige kõrguse hoidmine nõlvadel ja kaardilugemine täiskiirusel allamäge joostes. Ebakindel esinemine lühirajal on iseloomulik ka Sixtenile ja Küllile. Sprint on Sixteni selgelt nõrgim orienteerumisalal. Paar aastatetagust sähvatust Põhjamaade MV-I ja MM eeljooksus on jäänud tema parimateks tulemusteks.

Tavarada. Juustu ja lehmakellade juurest sõitis orienteerujate karavan - ligi 300 võistlejat ja asjameest - edasi mäesuusaparadiisi. Sierre linna lähisel, mille kuulsaim koht on Crans Montana kiirlaskumistrada, toimus võistlus ühisstardiga tavarajal. Eelduste põhjal oli see väga sobiv ala Küllile, aga ka Sixtenile ja Renele. Võistluste käik kinnitas meie ootusi.

Naiste 9,1 km 32 KP rajal tuli Külli finišisse 9ndana, võitjast Marlina Janssonist 1.08 järel.

Paremat kohta saavutamast takistas Küllit väheaktiivne jooks, mis andis 400 m pikkuseks lõpuheitluseks kergejõustikustaadionil halva lähtekoha. Maiuspalak kujunes aga 109 mehe heitlus 14,4 km rajal. Joosti 3 ringi ühe-mehe-teate põhimõttel, mistõttu ka suur KP-de arv - tervelt 46 KP-d. Pealtvaatajatele oli võistlus jälgitav kaardivahetuspunkti, ka rajalt tuli pidevalt raadioinfot. Info oli meile meeldiv, sest Sixten oli pidevalt liidrite hulgas ja Rene võitles üle poole rajast 20nda koha piirima. Sixten oli viimases KPs 1 Ines, lõpujoonel 9., võitjast 16 sekundit maas. Peagrupi viimane mees kaotas võitjale 42 sekundit, kuid sai vaid 26nda koha. Rene Ottesson ei kannatanud viimasel ringil enam rongi tempot ja kaotas lõpuks pea 8 minutit, mis andis 38nda koha ja parasjagu niipalju MK-punkte, et pääseda

viimasel MK-etapil põhifinaali. Tarvo Avaste oli 57., kuuludes nende hulka, kes finišisse pääses.

Viimase KP ja finiši vahel oli kuiv jõesäng, kuhu korraldajad olid ehitanud ülekaigusilla. Vahetult pärast esimeste meeste finišit tõusis tõeline äikesetorm, mis tekitas 15 minuti jooksul jõesängi rusuvalu. Esimene muda- ja kivivool pühkis ajutise silla keskmise kandetoe ja korraldajad sulgesid võistlejate ohutuse huvides silla. Kahjuks ei suutnud nad aga teisel kaldal ajavõttu organiseerida ja nii saidki tulemuse vaid 71 meest 109-st.

Pärast sellise märja lõpuga üritust asuti päevateekonna pikkusele reisile Prantsusmaale, Grenoble'i lähiste. Viimane MK-etapp 1968. a taliolümpia võistluspaigas 1200 kõrgusel üle merepinna töötas erakordselt võistlust. Igal aastal on üks MK-etapp olnud selline, kus rajameister ja korraldajad on võistlejatele "ära pannud", seekord siis Prantsusmaal. Meeste võitja jooksis 75 minuti asemel 90 minutit ja alla 100 minuti oli veel korralik aeg. Seda ainult 12,4 km rajal kivistes Juura mägedes. Eestlastest sai ainsana arvestatava tulemuse Külli, kes oli 18nes.

Sixten läks välja riskile, sest vajas oma MK-punktiarvu parandamiseks vähemalt 1 Indat kohta. Võit oleks toonud ka MK-üldvõidu. Paraku tuli Sixtenil suur viga juba esimese KPga ja seejärel loobus Sixten tõsisest võistlusest. Kaotus võitjale oli lõpuks 19 minutit ja koht 48. Rene ei

saanudki rajaga hakkama ja jättis pooleli, Tarvo tegi B-finaalis 7nda tulemuse.

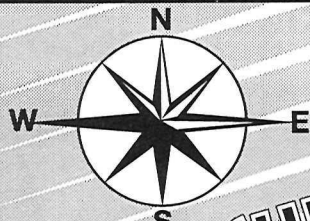
Kokkuvõttes oli Sixten 8., mis on tema parim koht MK-sarjas. Enamat saavutamast takistas suvel saadud vigastus, mis mõjutas augustikuist vormi. Tänavuse MK-sarja võitmiseks oleks tulnud olla vormis just suve teisel poolel. Külli oli kokku 18nes, parim tulemus oli maikuine 3. koht Lätimaalt. Augustiks oli ta täiesti tühi, sest on võtnud laialt ette: alates märtsist jooksud oma klubi eest, üliõpilaste-MM, MK-etapid, maailma pargivõistluste sari jne. See tapab vaimu ja nõrkitab keha. Seetõttu ka keskpärased tulemused, kuigi potentsiaali on esikolmikusse pääsemiseks.

Tänavuse MK-sarja abil pääses Eestist maailmataset nuusutama 9 meest ja 7 naist. Etappidel osalenud 100-150 võistlejast 45 hulka ehk punktikohale jooksid end Sixten Sild (kokkuvõttes 8.), Alar Viitmaa (62), Rene Ottesson (75), Erik Aibast (93), Tarvo Avaste (97), Külli Kaljus (18), Elo Saue ja Edith Madalik (83), Ruth Vaher (87), Kristi Vassil (91).

Enamik neist nägi esmakordselt, kuidas jooksevad maailma paremad. Kogemus, mille võrra ollakse nüüd rikkamad, tuleb ära kasutada. Esimene tõsine võimalus selleks on järgmisel aastal Norras toimuvatel MM-võistlustel.

LEHO HALDNA

ORIENTEERUMISKAUBA AS

JOOKSUKINGAD
JALASELT JA OLWAYLT,
KOMPASSID SUUNTOLT
JA PALJU MUUD VAJALIKKU

jalas®

OLWAY

SUUNTO

Info aadressil: Orienteerumiskauba AS
EE 3054 Laagri, Avamaa 20-5
NMT 25 246 904

Lehetellimine järgmiseks aastaks on alanud

Indeks endiselt 69758, hind 50.-

Tellida saab igas sidejaoskonnas ja ka EOLi kaudu

Telli leht koju!

1997. aasta võistlusi

JAANUAR

9.-12.01	MK tava, lühi, teade	Rootsi
26.-28.01	MK lühi, teade	Austria
30.01-1.02	MK tava, lühi	Tšehhi

VEEBRUAR

22.-24.02	Eesti MV lühi, tava, teade	Kanepi
-----------	----------------------------	--------

MÄRTS

12.03	Maatalimängud, tava	Otepää
2.-3.03	MK tava, teade	Söktövkar
6.-8.03	MK tava, lühi	Krasnojarsk

APRILL

19.-20.04	Jüriööjooks	Narva-Jõesuu
25.-27.04	Otepää Kevad lühend 2 tava, tava (viitst)	Otepää

MAI

2.-4.05	Ilves-3	Veskimõisa
17.-18.05	Eesti MV lühi, öine	Jõgeveste

JUUNI

28.-29.06	Valdade suvemängud	Märjamaa
-----------	--------------------	----------

JUULI

3.-6.07	Baltic Sea Games HD21	Vilnius
3.-6.07	Ilvesteade	Prangli
9.-12.07	4EST	Aegviidu
14.-19.07	FIN5	Paimio
21.-25.07	O-Ringen	Umeå

AUGUST

9.-17.08	MM-võistlused	Grimstad NOR
23.-24.08	Eesti MV tava, teade	Obinitsa

SEPTEMBER

6.-7.09	Hiiumaa KV tava, lühi	Kõpu
13.-14.09	Balti MV	Läti
20.09	Eesti MV pikk	Aegviidu
29.09-4.10	Veteranide World Cup	Minnesota USA

OKTOOBER

4.-5.10	Suunto Games tava, lühend tava	Kütiorg
---------	--------------------------------	---------

EOLi KONGRESS

TOIMUB 7. JA 8. DETSEMBRIL

TÜRIL

Orienteeruja-leht ootab lugejate arvamusi
Parim artikkel 1994-1996?
Parim foto 1994-1996?
Arvamused saata toimetusele
hiljemalt EOLi kongressiks.

Järgmises lehes:
EDETABEL-1996
Leht ilmub 22. novembril

Vigade parandus

Eelmises lehes on jälle viga - esimese sprindivõistluse osavõtjate hulgast on välja jäänud Tõnu Savi nimi. Toimetus vabandab.

Veteranide MM-võistlused

27. sept - 4. okt. 1997
Minnesotas USAs

ORIENTUUR-97 võistlusreis 23.09-9.10

Tingimused on järgmised:

- * Lennureis New Yorki ja tagasi.
- * USAs 6000-7000 km minibussi(de)ga. Vahemaa New York - Minneapolis - New York on min 4000 km, ülejäänud 2000-3000 lisakilomeetrit ekskursioonideks teel võistluskeskuse ja kohapeal.
- * Hotelli/motelli/kämpingumajutus.
- * 2 kohanemisvõistlust, harjutusrada, 2 kvalifikatsioonivõistlust ja finaali.
- * Tagasiteel Niagara juga ning 2 ööd ja 1 päev New Yorgis.

Võistlusreisi hind 15000 EEK (sh osavõtumaks, lennukipiletid, majutus ja sõidukulud USAs).

Teretulnud on ka mittevõistlejad ja nooremad orienteerujad. Nemad saavad osaleda kohanemisvõistlustel ja 2-päevasel USOFi võistlustel eeljooksupäevadel.

Registreerimine 15. novembrini OK Orienteer, Mati Poom, Anni 3-30 EE0036 Tallinn, tel (2) 6326260, (22) 237021, fax (22) 238387 koos esimese osamaksu tasumisega (2000 kr).

ORIENTUUR-97

1996nda aasta võistlusreisid õnnestusid. Oli gigantne veteranide-MM-turnee Hispaaniasse, nooruslik reis Šveitsi 6-päevajooksule ja kena sõit FIN5-le, lisaks paar lühemat sõitu.

1997ndal aastal ootame huvi reisideks alljärgnevatele võistlustele Euroopas ja esimese katsetusena ka Ameerikas.

Kavas on:

- * **Spring Cup** 14.-16.03. Hillerödis Taanis
- * **Jukola teatejooks** 14.-15.06. Jyväskylä Soomes
- * **FIN5** - Soome 5-päevajooks 14.-19.07. Turu lähistel Soomes
- * **O-Ringen** - Rootsi 5-päevajooks 21.-25.07. Umeås
- * **Šveitsi 6-päevajooks** 26.07.-2.08 Thunis
- * **MM-võistlused** koos 4-päevase lahtiste võistlusega 9.-17.08. Grimstadis Norras
- * **Bohemia-97** - Tšehhi 5-päevajooks 20.-24.08. Novy Boris
- * **Veteranide MM-võistlused** 27.09-4.10. Minnesotas USAs
- * **World Wide Orienteering Promotion XXX** Hest Öst turnee 28.10.-9.11. Kesk- ja Lõuna-Euroopas (P.O. Bengtsson)

Tere tulemast ORIENTUUR-97 võistlusreisidele.
Info täieneb pidevalt, küsige lisa, tel (22) 237021, fax (22) 238387 Mati Poom, tel kodus (2) 6326260.

ORIENTEERUJA

Toimetaja:

MILVI KIVISTIK
Aardla 9a-7 Tartu EE2400
tel.kodus (27) 472234
töö (27)465363

Toimetuse kolleegium:

LEHO HALDNA, TARVO AVASTE,
TÕNU RAID, KERSTI KÄRNER

EESTI ORIENTEERUMISLIIT

Regati 1 EE0019 Tallinn Estonia
tel +372 2 237 021 fax 238 387